

*Systarena
Lindskogs*

VITLÖKSSKOLA

Hurra för vitlök!

Vitlöken är på tapeten i positiv bemärkelse -det verkar som att de flesta tycker om att odla denna delikata lilla lök.

Men med stort intresse så tillkommer det även en hel del frågetecken -och det är dem som vi ska fokusera på i det här informationsbladet!

Sålla i sort-djungeln

Som med allt annat i växtvärlden så gäller det att hålla koll på vilka förutsättningar du har tillgång till i just din trädgård.

Börja sorteringen med att fundera över när du vill, eller kan, skörda.

Tidiga sorter = Kan skördas från slutet av juni-mitten av juli.

Medeltidiga sorter = Kan skördas från mitten av juli.

Sena sorter = Skördas från slutet av juli-mitten av augusti.

Om man är lite finurlig, och vill ha en lång skördetid, så är det alltså klokt att välja några sorter med olika skördetider.

HARDNECK ELLER SOFTNECK?

Hardneck är sorterna som kallas för "ej flättningsbara", medans softneck givetvis är det motsatta -perfekta för flätning. Skillnaden är alltså styvheten i blasten.

Att fläta blasten gör man främst för att lättare hålla ordning på sin skörd, och flätningen sker enklast när blasten har fått torka lite. Dessutom så är det ju en viss charm i att låta sin "skördelycka" hänga öppet i köket eller i skafferiet, eller hur?

Det kan dock finnas fördelar med att välja hardnecks, för den som bor längre norrut. De klassas som något mer härdiga, vilket passar för de förutsättningar som ges längre upp i landet.

Hardnecks blir generellt lite mindre i storlek, får fler klyftor och ger en lite starkare smak än softnecks.

CERTIFIERAT UTSÄDE

Ibland kliar det i fingrarna och man vill testa på att sätta grödor av olika slag, utan att tänka så mycket på vad som kan hända -eller inte hända.

Det är viktigt att tänka på att använda sig av certifierat utsäde vad gäller vitlök, och egentligen med alla typer av frö och sättor.

Genom att välja certifierat utsäde så väljer du utsäde som är kontrollerat för sjukdomar, och att varan helt enkelt levererar de krav på grobarhet och artbetingelser som krävs av Jordbruksverket.

Att sätta vitlök som du handlat i matbutiken kan medföra både sjukdomar och sprutmedel till jorden som på olika sätt kan påverka din planta och skörd i negativ bemärkelse.

Ge vitlöken rätt förutsättningar...

Vitlöken planteras på hösten i ett soligt läge i trädgården. Man vill att klyftorna ska hinna rota sig, men inte skjuta alltför stora skott -då är det risk för frostsador.

Kort och gott så brukar man säga att boende i de södra delarna av Sverige kan plantera t.o.m. slutet av november, kanske även en bit in i december om man har tur med vädret. Medans norra Sverige bör sätta sina klyftor betydligt tidigare och helst strax innan tjälen går i marken.

Den nya vitlöken som växer och formas där nere i marken behöver vintervilan för att initiera klyftbildning, och fortsätter sedan att växa när vädret är lagom på vårkanten igen.

JORDEN ÄR ALLTID PRIO ETT!

Du kan odla vitlök både på friland, i pallkrage och i kruka. Det viktiga att tänka på är att jorden måste vara lucker och humusrik, och att det absolut inte får bli något stående vatten -då kan löken ruttna.

Du får gärna vara generös med både kogödsel och kompostjord redan vid planteringstillfället -gör man grunden bra, så har man redan där vunnit mark vad gäller skörderesultat.

HA KOLL PÅ MÅTTEN

När det är dags för plantering av din vitlök, så är det klyfta för klyfta som gäller. Tänk på att sätta rotändan nedåt.

5 cm ned i myllan, och 10-15 cm avstånd mellan klyftorna.
30-40 cm avstånd mellan raderna är ett gott mått att följa.

PLANTERAS FÖRDELAKTIGEN MED KOMPISAR

Det kan vara en god idé att dra nytta av växter som kan gynna varandra vid plantering, så kallad samplantering.

Vitlöken är en härlig kompis för andra som, med sin doft som finns i hela växten, kan maskera doften från andra grödor och på så sätt förvirra hungriga skadedjur. Bladlöss, sniglar, spinnkvalster och även gnagare och rådjur sägs bli avskräckta av doften.

Planteringskompisar som blir särskilt glada över en vitlöksodling i sin närhet är jordgubbar, morötter, fruktträd, rosor, hallon, gurka, tomat och rödbeta.

The next level...

Vitlöken är, som nämnt tidigare, en hungrig individ som gynnas av att få lite näring utlagd med jämna mellanrum.

Du bör vara beredd med första givan redan tidigt på våren, och sedan ytterligare några gånger innan midsommar.

Höns gödsel innehåller mycket kväve och ger grödan en snabb näringskick, men i princip vilket gödselmedel som helst fungerar vid det här laget -så länge man inte överdoserar eller lägger ut något som inte brunnit tillräckligt länge.

SKÖRDEDAGS

Till sommaren så får du lön för all den mödan som du lagt ned på din vitlöksodling.

Om du har valt sorter från den tidiga kategorin så kan man, om man vill, fuska med att skörda lite under försommaren. Vitlöken kommer fortfarande att vara färsk och grön i blasten vid det laget, och löken något mindre än om man väntar framåt slutet av juni.

Övriga sorter går att skörda från mitten av juli till slutet av augusti.

Ett bra tecken att kolla efter för att se om vitlöken är redo för skörd, är att blasten delvis ska ha gulnat.

DET ÄR VIKTIGT ATT LÅTA DEN TORKA

Hoppa inte över det slutliga steget som innefattar att låta vitlöksskörden torka upp, det underlättar nämligen väldigt mycket när du sedan ska skala och använda den.

När du tagit upp din skörd så lägger du den på en torr och luftig plats. Låt blasten sitta kvar eftersom det bidrar till längre lagringsduglighet.

När löken hörs lite prasslig och frasig vid beröring, så är den klar att använda.

Räkna med runt 2 veckor, plus eller minus beroende på förutsättningar.

Först när den är färdig så kan du klippa av blasten, eller välja att göra den berömda vitlöksflätan.

Såklart kan du även putsa till vitlöken genom att klippa bort rothår och riva bort det yttersta skalet, för att få en riktigt polerad lök.

Förvara sedan dina vitlökar i rumstemperatur, inte i kylskåpet, för bästa hållbarhet.

BONUSTIPS: RECEPT PÅ VÄXTSKYDDSPRAY

Om du inte kan eller vill plantera vitlök i närheten av dina prydnadsväxter, så kan du göra en smidig variant i form av ett husmorsrecept.

Hopkoket blir en helt naturlig växtskyddspray som du kan använda i förebyggande syfte mot t.ex. bladlus, sniglar eller rådjur.

Använd:

1 hel vitlök inklusive skal.

1 liter vatten.

Gör så här:

Grovhacka vitlöken och lägg i en kastrull. Häll på vattnet, och låt det sjuda i cirka 10 minuter.

Sila bort vitlöksdelarna och häll ned i passande behållare.

Doseringsmått kan man prova sig fram till, men en riktlinje är 1 matsked vitlöksvatten per 0,5 liter vatten.

Sprutas på växter som du vill skydda från skadedjur. Tänk på att du behöver vara flitig med sprayen efter regn och att förbättra med jämna mellanrum.

Vitlöksvattnet kan inte förvaras någon längre tid, utan bör tillagas på nytt i intervaller.

Tack för oss!

Vi hoppas på att du känner dig väl upplyst och hugad på att plantera vitlök efter detta informationsblad.

Varmt välkomna att besöka vår handelsträdgård för att inhandla årets utsäde.

SYSTRARNA LINDSKOGS TRÄDGÅRD & DESIGN AB

Österlenvägen 615

271 78 Löderup

www.systrarnalindskogs.se

info@systrarnalindskogs.se

0733-251690

Följ oss gärna på sociala medier!

Instagram: systrarnalindskogs

Facebook: Systrarna Lindskogs Trädgård & Design